Županijsko izvješće: Međimurska županija

Godina provedbe: 2021

Broj održanih sastanaka: 1
Broj usvojenih programa: 2

Provedeni programi
"Trening životnih vještina", obilježavanje Svjetskog dana nepušenja, obilježavanje Međunarodnog dana borbe protiv zlouporabe droga i nezakonitog prometa drogama u romskom naselju u Kotoribi, obilježavanje Mjeseca borbe protiv ovisnosti pod geslom "Ne želim biti ovisan o internetu, volim.."

Provedene ostale aktivnosti

Usvojeni dokumenti

Problemi u radu
Pandemija Covid-19 svakako je otežala provedbu projekata i programa, kao i kontinuitet projekata koji se godinama provode na području naše Županije.

Oblici suradnje i slično

Ciljevi županijske politike prema Akcijskom planu

Utrošena financijska sredstva za područje suzbijanja ovisnosti (zlouporabe droga)
Iz proračuna županije: 50.000,00
Iz proračuna gradova: 134.187,50
Sveukupno: 184.187,50

Popis ustanova i organizacija koje djeluju u području suzbijanja zlouporabe droga na području županije
Socijalne ustanove: Centar za socijalnu skrb Čakovec, PU Međimurska, osnovne i srednje škole
Zdravstvene ustanove: Zavod za javno zdravstvo Međimurske županije, Županijska bolnica Čakovec, Dom zdravlja Čakovec
Nevladine organizacije: Savez klubova liječenih alkoholičara, Udruga slijepih Međimurske županije, Udruga umirovljenika Međimurske županije, Liga protiv raka Čakovec, Udruga "Status M"

Podatci o broju liječenih ovisnika od strane službi za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti (SZPO)
Sveukupan broj ovisnika o drogama: 115
Broj opijatskih ovisnika u prethodnoj godini: 83
Broj novopridošlih opijatskih ovisnika u prethodnoj godini: 2
Broj konzumenata ostalih droga (ekstazi, marihuana, kokain, speed i druge) u prethodnoj godini: 32
Broj novopridošlih konzumenata ostalih droga (ekstazi, marihuana, kokain, speed i druge) u prethodnoj godini: 9

Stopa liječenih ovisnika na području županije: 163,64/100 000

Izvješće o suradnji Službi za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti s nadležnim ustanovama (CZSS, DO, županijski uredi, NVO i druge relevantne ustanove) na području županije
Obzirom da je Zavod za javno zdravstvo MŽ, ustanova sa središnjom koordinativnom ulogom pri poduzimanju mjera

preventivnog karaktera, Djelatnost za zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti okuplja i usklađuje rad institucija i organizacija koje se uključuju u aktivnosti sprečavanja razvoja rizičnih ponašanja. U tome se postiže međusektorska suradnja na visokoj razini. Radi bolje koordinacije i usuglašenog postupanja prema krajnjim korisnicima, Djelatnost potiče i organizira sastanke stručnjaka koji neposredno surađuju u tretmanu, a u 2021. godini poslano je 145 izvještaja nadležnim ustanovama.
Uz provođenje mjera primarne prevencije usmjerenih prvenstveno djeci i mladima, ali i cjelokupnoj populaciji, intervencijama u Centru za liječenje ovisnosti, Savjetovalištu za mlade s rizičnim ponašanjem i Savjetovalištu za alkoholizam pružale su se usluge tretmana i rehabilitacije, te je provođena prevencija na sekundarnoj i tercijarnoj razini. Bolja informiranost o štetnim učincima sredstava ovisnosti kroz rad na boljoj zdravstvenoj pismenosti stanovništva, samo je jedan od načina suzbijanja ovisničkih ponašanja. Ističemo važnost uključivanja našeg stanovništva, a posebno djece i mladih u zdrave stilove života, kao i podizanje razine svjesnosti o važnoj ulozi mentalnog zdravlja, jer se time umanjuje interes za konzumiranjem sredstava ovisnosti.
Djelovanje službe specijalizirane za zaštitu mentalnog zdravlja poseban je značaj dobilo u okolnostima proglašenja pandemije. Služba dostupna na primarnoj razini i oslobođena administrativnih komplikacija (uputnice, dugo čekanje na prijem) omogućila je pružanje psihosocijalne podrške ranjivim skupinama našeg stanovništva. Prilagođavajući se protuepidemijskim preporukama osigurano je pružanje psihosocijalne podrške putem telefonskog i online savjetovanja, posebno značajno za osobe u samačkim domaćinstvima, oboljele i osobe u samoizolaciji.

Unutar Zavoda za javno zdravstvo, Djelatnost za zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti blisko surađuje s Djelatnosti školske medicine, koja je također, u radu s djecom i mladima, preventivno orijentirana, te s Djelatnošću javnog zdravstva u brojnim akcijama od javnozdravstvenog značaja. U okvirima zdravstvenog sektora neprekidna je suradnja s odjelom psihijatrije ŽB Čakovec, poglavito po pitanju ovisnosti, ali i ostalih problema mentalnog zdravlja, te odjela pedijatrije – nadopunjujuće intervencije kod djece svih dobi i mladih. Aktualna je i suradnja s liječnicima obiteljske medicine - u aktivnostima od primarne do tercijarne prevencije.
Obzirom da se preventivne aktivnosti u većim dijelom usmjeravaju na djecu i mlade, a najveći obuhvat djece i mladih je u okviru škole, suradnja s odgojno-obrazovnim institucijama je neprekidna. Redovita je i učestala u području tercijarne prevencije (detektirane teškoće prilagodbe), kao i u provedbi aktivnosti iz domene primarne i sekundarne prevencije kroz organiziranje aktivnosti poput radionica, skrininga i slično). Svakako treba istaknuti usku suradnju sa Školskim preventivnim programima, obzirom na zajedničke ciljeve, a dobra suradnja uspostavljena je i s predškolskim ustanovama.
Po svojim ovlastima, Djelatnost za zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti surađuje s represivnim aparatom - pravosudnim organima i policijom. U preventivnom dijelu, policija djeluje prema vanjskim rizičnim faktorima, čime se s Djelatnošću nadopunjuje.
Povezivanje sa socijalnom službom proizlazi iz zakonske regulative a i iz zajedničkih interesa postupanja prema korisnicima. Suradnja s Obiteljskim centrom permanentno se održava kroz aktivnosti u sklopu tercijarne prevencije, a i primarne.Nevladine udruge građana, s kojima Zavod za javno zdravstvo MŽ surađuje (Status M, udruga slijepih Međimurske županije, Savez KLA Međimurja, HSKLA i druge) oformljene su s ciljevima dobrobiti ranjivih skupina i pokrivaju širok raspon intervencija, te s njima Zavod sudjeluje u organiziranju aktivnosti za ostvarivanje prava djece, u prilikama promoviranja zdravih stilova života, i slično. Osobito ističemo suradnju s Organizacijom mladih Status M , kojoj je cilj stvoriti društvo ojačano vrijednošću mladih kroz pozitivan pristup razvoju mladih, i u sklopu kojeg je u Čakovcu u Graditeljskoj školi oformljen Budi muško klub.
Ističemo i suradnju s knjižnicama, kao mjestima promicanja zdravih životnih navika. Zavod za zapošljavanje je institucija s kojom Djelatnost za zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti surađuje u pogledu Projekta resocijalizacije ovisnika o drogama koji su završili neki od programa odvikavanja od ovisnosti i rehabilitacije u terapijskoj zajednici ili zatvorskom sustavu - projekta kreiranog u Uredu za suzbijanje zlouporabe droga.
Tijela lokalne uprave i samouprave potiču se na interaktivno angažiranje u preventivnim programima radi potpore, osobito putem savjetodavnih tijela kao što su Povjerenstvo za suzbijanje zlouporabe opojnih droga, Savjet mladih, i sl. Posebno dobra suradnja ostvaruje se i s medijima.

Trend zlouporabe droga i vrste droga i ovisnosti koje su se tijekom prethodne godine pojavljivale na razini županije, ocjena trenda zlouporabe droga u odnosu na prethodnu izvještajnu godinu

U 2021. godini u Djelatnost su se javljali ovisnici o heroinu, marihuani i drugim sredstvima, a kod mnogih je zabilježeno i istovremeno uzimanje više vrsta droga, često uz alkohol.

Zabilježen je minimalno povećan obuhvat ovisnika u odnosu na prošlu godinu (115, u odnosu na 109 u 2020. godini). Većinu ovisnika čine, kao i prošlih godina, ovisnici o opijatima, a u broju novopridošlih ovisnika, prednjače ovisnici o marihuani, a broj je povećan i stoga što se po novom sustavu evidencije , evidentiraju i osobe koje imaju problema s kockom. Zabilježen je nešto veći dolazak ovisnika o kockanju u odnosu na protekle godine (4 novopridošla kockara).Broj ovisnika o opijatima stabilan je već nekoliko godina, a zabilježeno je da u sustav ulazi značajno više novih neopijatskih ovisnika.

I dalje se uočava značajan problem korištenja „novih droga“, posebno među romskom populacijom, te kombiniranje sredstava ovisnosti s alkoholom. Zamjećuje se i učestalije korištenje marihuane među mladima, posebno među srednjoškolskom populacijom.

Kroz Savjetovalište za alkoholom uzrokovane probleme i alkoholizam u tretman su uključivane osobe zbog problema vezanih uz konzumaciju alkohola i alkoholizam, a zabilježeno je i javljanje osoba zbog ovisnosti o internetu.

Centar za prevenciju ovisnosti, odnosno ambulanta za ovisnike nastavila je s redovnim radom i nakon proglašenja pandemije, te je našim korisnicima i prošle godine bio omogućen pojednostavljen dolazak na kontrolu, uz njima prilagođen sustav trijaže na moguću infekciju koronavirusom.

Broj i vrsta preventivnih i drugih programa koje je Služba provodila na razini županije i drugi relevantni podaci o stanju i kretanju zlouporabe droga na području županije

Već šestu godinu zaredom u našoj se županiji provodi program primarne prevencije rizičnih ponašanja i ovisnosti u školske djece i mladih „Trening životnih vještina“za sve učenike 4., 5., 6. i 7. razreda svih osnovnih škola u našoj županiji. Nositelj programa je Zavod za javno zdravstvo Međimurske županije u suradnji s Povjerenstvom za suzbijanje zlouporabe droga MŽ te školskim preventivnim programima, a program je najvećim dijelom financiran od strane Ministarstva zdravstva te dijelom iz sredstava Međimurske županije. 2021. je godine tim programom obuhvaćeno oko 4600 učenika te oko 300 učitelja i stručnih suradnika u svim osnovnim školama.

Tijekom 2021. provodili smo i nekoliko samostalno kreiranih programa te promotivnih aktivnosti:

1. „Pričaonica“ – program primarne prevencije usmjeren zaštiti mentalnog zdravlja djece predškolske dobi u sklopu kojeg je provedeno istraživanje o razini psihološke otpornosti kod djece; program se provodi u suradnji s vrtićima gradova Međimurske županije. Zbog epidemiološke situacije aktivnosti projekta provode se i online načinom.
2. „Procvjetajmo“- radionice za učenike osnovnih škola. Cilj: usvajanje zdravih životnih stilova. Projekt koji se provodio u suradnji s Knjižnicom Nikola Zrinski Čakovec
3. "Mentalno zdravlje na radnom mjestu" - radionice za djelatnike osnovnih škola i za zdravstveno osoblje vezane za efikasno suočavanje s profesionalnim stresom, stjecanje komunikacijskih vještina i sl.
4. Primjena kompjuterskog programa Play Attention u radu s osobama, dominantno djecom, s problemima pažnje, ADHD sindromom i hiperkinetskim poremećajem. Radi se o računalnom sustavu za uvježbavanje usmjeravanja i održavanja pažnje spajanjem skeniranih moždanih impulsa, kognitivnih vježbi u obliku računalne igre i modificiranja ponašanja.

Suradnja s nevladinim udrugama :

5. Suradnja sa Savezom klubova liječenih alkoholičara Međimurja:

- distribucija i javno predstavljanje letaka s ažuriranim informacijama o djelovanju 5 klubova liječenih alkoholičara u našoj županiji (podaci o stručnim djelatnicima, vremenu i mjestu održavanja sastanaka i telefonskim i drugim kontaktima)
- stručna podrška u održavanju redovitih sastanaka KLA
- organizacija supervizijskih sastanaka i stručna podrška stručnim djelatnicima u klubovima liječenih alkoholičara u našoj županiji, s posebnim naglaskom na metode rada i pružanje podrške online i telefonom, te u usvajanju individualnih metoda i postupaka u radu s apstinentima i članovima njihovih obitelji.

7. Suradnja s Udrugom slijepih MŽ- organizacija radionica i predavanja u svrhu provedbe psihoedukacije članova:

Tijekom protekle godine Udruzi je pružana podrška u organizaciji i provedbi radionica s različitim temama, a članovima je kontinuirano pružana i podrška u svrhu zaštite i poboljšanja mentalnog zdravlja pojedinaca.
8. Suradnja s Udrugom umirovljenika Međimurske županije (predavanje, radionice - vezano uz teme očuvanja mentalnog zdravlja)
9. Suradnja s udrugom „Status M“- programi prevencije nasilja, usmjereni posebno prema mladićima - stručna podrška radu Budi muško kluba Graditeljske škole Čakovec.

Aktivnosti koje naglašavaju važnost multisektorske suradnje:
U okviru projekta financiranog od strane Ministarstva zdravstva „I zutra z vupežom- projekt usmjeren unapređenju mentalnog zdravlja, prevenciji i liječenju ovisnosti“ provodile su se preventivne i promotivne aktivnosti.
Provodile su se radionice za učenike 4., 5., 6. i 7. razreda osnovnih škola u okviru programa primarne prevencije „Trening životnih vještina“. Jednodnevna edukacija provoditelja programa - učitelja i stručnih suradnika provedena je 9.3.2021. putem Zoom platforme. Sudionicima je omogućeno slušanje predavanja prof. dr. sc. Nataše Jokić Begić, redovne profesorice na Odsjeku za psihologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu pod nazivom „Tko se boji straha još?“. U okviru edukacije obavljena je i kvalitativna evaluacija dijela provedbe programa.
Na početku novog ciklusa radionica u školskoj godini 2021./22. Treninga životnih vještina u okviru edukacije provoditelja održana je edukacija 7.10.2022. putem ZOOM platforme na temu zaštite mentalnog zdravlja školske djece i učitelja tijekom pandemije COVID-19. Predavačice su bile doc. prim. dr. sc. Vlatka Boričević Maršanić, dr. med., spec. psihijatar, subspecijalist dječje i adolescentne psihijatrije i mr. sc. Tatjana Žižek, prof. psihologije. Od početka školske godine 2021./22. u program su uključeni i učenici 7. razreda svih naših osnovnih škola. Vrši se kontinuirana supervizija provođenja programa te provedba cjelogodišnje evaluacije.
Tradicionalnom multisektorskom suradnjom Zavoda za javno zdravstvo Međimurske županije s Povjerenstvom za suzbijanje zlouporabe droga Međimurske županije, Školskim preventivnim programima i Ligom protiv raka Čakovec obilježen je ovogodišnji Svjetski dan nepušenja online izložbom fotografija s pozitivnim porukama pod motom „I zutra z vupežom – zdrovlje v roke, a pušenje fkrej!“ Već petu godinu zaredom Svjetski dan nepušenja u našoj županiji obilježava se i kao završnica provedbe programa primarne prevencije Treninga životnih vještina, usmjerenog prevenciji svih vrsta ovisničkih ponašanja, pa i prevenciji pušenja. Svoje poruke putem fotografija poslali su sudionici Treninga životnih vještina iz svih osnovnih škola u našoj županiji – učenici i njihovi učitelji, a pridružili su im se i djelatnici Zavoda za javno zdravstvo Međimurske županije, djelatnici Međimurske županije i članovi Kluba laringektomiranih Lige protiv raka Čakovec.
U suradnji s Povjerenstvom za suzbijanje zlouporabe droga Međimurske županije, Policijskom upravom međimurskom i Općinom Kotoriba 25.6.2021. obilježen je Međunarodni dan borbe protiv zlouporabe droga i nezakonitog prometa drogama - 26.06. - susretom sa stanovnicima romskog naselja Kotoriba.
Obilježavanje ovog važnog dana upriličeno je približavanjem struke javnosti: susretom i razgovorima sa stanovnicima romskog naselja Kotoriba, pri čemu su podijeljeni edukativni i promotivni materijali, te je svim zainteresiranim građanima i onima koji su sami ili preko svojih bližnjih izloženi problemu ovisnosti bio omogućen izravan kontakt sa stručnjacima koji se bave prevencijom i tretmanom problema ovisnosti u Djelatnosti za zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti Zavoda za javno zdravstvo Međimurske županije.
Svjetski dan mentalnog zdravlja 10.10.2021. obilježen je pokretanjem Mobilnog savjetovališta za pripadnike romske nacionalne manjine s ciljem promicanja ideje o dostupnosti mentalnog zdravlja za sve i jednakopravnosti u prevenciji, ranom prepoznavanju i liječenju mentalnih poremećaja. Mobilno savjetovalište organizirano je svaka dva tjedna u dva najveća romska naselja: Kuršanec i Parag.
Zavod za javno zdravstvo Međimurske županije, Školski preventivni programi i Povjerenstvo za suzbijanje zloupotrebe droga Međimurske županije, zajedno sa svim školama u županiji, obilježili su Mjesec borbe protiv ovisnosti (15.1.2021.-15.12.2021.) pod geslom „Ne želim biti ovisan o internetu, volim…“ na način prikupljanja fotografija kojima učenici izražavaju razne mogućnosti provođenja slobodnog vremena i razne aktivnosti kojima mogu zamijeniti prekomjerni boravak pred ekranom.
Od izabranih fotografija koje predstavljaju učeničke prijedloge za kvalitetno ispunjavanje slobodnog vremena i izbjegavanje bilo kakvih oblika ovisnosti iz svih škola, složena je virtualna izložba koja je putem web stranice Zavoda za javno zdravstvo Međimurske županije bila dostupna široj javnosti, a bila je i značajno medijski promovirana

objavom linka za pregled u svim lokalnim medijima.
- Zdravstvenu krizu izazvanu pandemijom bolesti COVID-19 prepoznali smo kao veliku ugrozu mentalnog zdravlja našeg stanovništva jer otežava primjenu do sada poznatih i uhodanih intervencija za zaštitu mentalnog zdravlja. Stoga smo nastavili,već u ožujku 2020. godine neposredno nakon proglašenja pandemije pokrenuti u našoj županiji program zaštite mentalnog zdravlja u vrijeme pandemije pod nazivom „Nisi sam/a“. U okviru njegovih intervencija otvorena je telefonska linija za pružanje psihosocijalne podrške.
Ozračje pandemije još je više naglasilo važnost dobre suradnje s liječnicima drugih zdravstvenih ustanova naše županije, ravnateljima i stručnim suradnicima osnovnih i srednjih škola naše županije, djelatnicima Centra za socijalnu skrb Čakovec, djelatnicima policije i pravosuđa, lokalnim medijima, terapijskim zajednicama, drugim Službama za mentalno zdravlje, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti na području Hrvatske, te mnogim drugim institucijama i udrugama koje rade s osobama s poremećajem mentalnog zdravlja, ovisnicima i njihovim obiteljima.

Sveukupno utrošena sredstva za provedbu istraživanja iz proračuna županije:
Broj kaznenih djela vezanih uz zlouporabu droga na području županije: 59
Broj prekršajnih prijava vezanih uz zlouporabu droga na području županije: 90
Broj zapljena: 130

Vrste zaplijenjenih droga
- Kratom 20,72 g
- Marihuana 2199,4 g
- Hašiš 42,25 g
- Cannabis biljka 2 kom
- Kokain 17,36 g
- Amfetamin 5491,50 g
- Amfetamin tekući 878,47 ml
- Ectasy/MDMA 40,67 g
- Diazepam, Bromazepam, Normabel, Xanax 1 kom +6,73 g
- APAUR, SUBOXON 8 kom
- JWH-018 i njegovi strukturni analozi 329,95 g
- Halucinogene gljive 35,91 g
- Tvari zabranjene u sportu – anabolička sredstva 11 kom